

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi A. J.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie I ACa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 13 grudnia 2018 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skarżąca, w piśmie, które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 22 czerwca 2018 r., wystąpiła ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w [...] pod sygn. akt I ACa [...], domagając się:

1. stwierdzenia że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...], w sprawie o sygn. akt I ACa [...] nastąpiło naruszenie prawa strony – A. J. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. wydania Sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia niezwłocznego podjęcia zawieszonego postępowania i rozpoznanie apelacji złożonej przez pozwaną w sprawie I ACa [...];
3. zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 1.000,00 zł

w związku z naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;

4. zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca najpierw przytoczyła obszernie stan faktyczny sprawy, a następnie podniosła występujący zdaniem skarżącej brak podstaw do zawieszenia postępowania przez Sąd Apelacyjny, wskazując na możliwość dokonania przez Sąd Najwyższy badania zasadności zastosowania przez Sąd Apelacyjny instytucji zawieszenia postępowania.

Pismem z dnia 19 lipca 2018 r., wysłanym w dniu 20 lipca 2018 r. Sąd Najwyższy zwrócił się do Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] zawiadamiając o postępowaniu toczącym się w niniejszej sprawie oraz przesłał odpis skargi. Prezes Sądu Apelacyjnego nie zajął stanowiska w sprawie.

Pismem z dnia 7 grudnia 2018 r. pełnomocnik skarżącej wniosła o przeprowadzenie dowodu z protokołu rozprawy z dnia 24 września 2018 r. prowadzonej przed Sądem Rejonowym w S. sygn. akt VIII RC [...] (po dacie złożenia skargi), załączając do pisma kopię tegoż protokołu, z którego – w ocenie skarżącej – wynika, iż podstawą prawną żądań powoda w tym postępowaniu jest art. 138 k.r.o. Zdaniem skarżącej tym bardziej brak jest podstawy do zawieszenia postępowania ze skargi pauliańskiej przez Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się nieusprawiedliwiona.

Rozpoczynając rozważania dotyczące rozstrzyganej sprawy, należy wskazać, że w myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75; dalej jako ustawa o skardze na przewlekłość), ustawa ta reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności

sądu lub prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze. Założonym przez ustawodawcę celem skargi jest przeciwdziałanie trwałej przewlekłości, zaś jej funkcją – spowodowanie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służebną rolę pełni tu samo stwierdzenie wystąpienia przewlekłości w postępowaniu (art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, które jednak – co należy podkreślić – nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy (art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość), a także ewentualne przyznanie sumy pieniężnej jako wstępnej (tymczasowej) rekompensaty (art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość). Zgodnie z art. 2 wyżej powołanej ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (ust. 2).

Skarżąca w punkcie pierwszym skargi wyraźnie domaga się stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...], w sprawie o sygn. akt I ACa [...] nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżąca zarzuca przy tym przewlekłość postępowania apelacyjnego, wskazując w pierwszym rzędzie na wadliwe dokonanie przez Sąd drugiej instancji czynności procesowych, polegające na wydaniu w dniu 26 lipca 2017 r. postanowienia o zawieszeniu postępowania w sprawie.

Na rozprawie w dniu 26 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] postanowił na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. zawiesić postępowanie apelacyjne do czasu prawomocnego zakończenia sprawy VIII RC [...] toczącej się przed Sądem Rejonowym w S..

W orzecznictwie Sądu Najwyższego sformułowano tezę, że przy rozpoznaniu skargi na przewlekłość postępowania niedopuszczalna jest merytoryczna ocena rozstrzygnięć sądu (por. uchwałę Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 13 lutego 2008 r., III SPZP 2/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 85). Nadto Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 sierpnia 2007 r., III SPP 33/07 (OSNP 2008 nr 21-22, poz. 337) wyraził pogląd, zgodnie z którym, w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie można sądowi zalecić podjęcia postępowania zawieszonego na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Najwyższy stwierdził w uzasadnieniu tego orzeczenia także, że zakaz ten jest stanowczy i wyraźnie określa granicę dopuszczalnej ingerencji w prowadzone postępowanie, podczas gdy granica ta wynika z określonej w art. 178 ust. 1 Konstytucji niezawisłości sędziów w rozstrzyganiu spraw (również art. 45).

Jak zauważa nadto Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 września 2013 r., sygn. akt III SPP 167/13, LEX nr 1555669, Sąd rozpoznający skargę nie jest *quasi* sądem apelacyjnym, który wchodziłby w meritum sprawy. Nie zajmuje się oceną prawidłowości wykładni i stosowania prawa w danej sprawie. Jeżeli więc określona procedura nie przewiduje kontroli instancyjnej orzeczenia w sprawie głównej, to tym bardziej utrudnione jest przeprowadzenie prawidłowości jego oceny w trybie przewidzianym ustawą o skardze (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 lipca 2005 r., III SPP 119/05, OSNP 2006 nr 9-10, poz. 166; z 6 stycznia 2006 r., III SPP 167/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 375).

Dlatego też – poza przypadkiem oczywiście rażącego naruszenia prawa – nie jest możliwe dokonanie przez Sąd Najwyższy ingerencji w sferę dyskrejonalnych uprawnień sądu prowadzącego postępowanie.

Skutkiem wniesionej skargi powinna być niemniej całościowa ocena

poszczególnych czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w sprawie, celem ustalenia, czy nie nastąpiło zarzucane przez skarżącą naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Jak ustalono, akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w dniu 27 lutego 2017 r. (k. 1583). Termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono zarządzeniem z dnia 6 czerwca 2017 r. na dzień 26 lipca 2017 r. (k.1731).

Z powyższego wynika, że rozprawa apelacyjna została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny po niespełna 4 miesiącach od wpływu akt wraz z apelacją do tego sądu. Choć ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę, to jednak w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121; z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884, z dnia 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16, LEX nr 2122413, z dnia 7 marca 2017 r., III SPP 6/17, LEX nr 2261732 oraz z dnia 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, LEX nr 2456369). W niniejszej sprawie taki okres oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej nie został przekroczony, zatem nie ma w tym zakresie podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania.

Sąd Apelacyjny, już po podjęciu w dniu 26 lipca 2017 r. postanowienia o zawieszeniu postępowania w sprawie, podjął szereg czynności zmierzających do ustalenia, czy postępowanie przed Sądem Rejonowym zostało zakończone, a to: zarządzenie Sędziego z dnia 28 listopada 2017 r., na podstawie którego Sąd Apelacyjny w [...] zwrócił się do Sądu Rejonowego w S. o informację, czy postanowienie z dnia 2 października 2017 r. w przedmiocie odrzucenia pozwu w sprawie VIII RC [...] jest prawomocne oraz w przypadku, gdyby okazało się prawomocne – o nadesłanie jego odpisu z uzasadnieniem, jeżeli takie zostało sporządzone (k. 1793) i kolejne zarządzenia dotyczące zwrócenia się do Sądu Rejonowego [...] w S. o informację, czy postanowienie z dnia 2 października 2017

r. w przedmiocie odrzucenia pozwu w sprawie VIII RC [...] jest prawomocne: zarządzenie Sędziego z 28 grudnia 2017 r. (k. 1802), notatka urzędowa z 16 lutego 2018 r. i zarządzenie Sędziego z 21 lutego 2018 r. (k. 1807) i notatka urzędowa z 8 maja 2018 r. oraz zarządzenie Sędziego z 15 maja 2018 r. (k. 1824). Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powódki o podjęcie zawieszonego postępowania (k. 1825). Dalej jednak następują zarządzenie Sędziego z 6 czerwca 2018 r. (k. 1826) i notatka urzędowa z 2 lipca 2018 r. (k. 1829).

Ogół tych czynności dowodzi, że Sąd Apelacyjny na bieżąco i regularnie monitorował kwestię prawomocnego zakończenia postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w S. w sprawie o sygn. akt VIII RC [...], o której mowa w sentencji postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] w przedmiocie zawieszenia postępowania.

Przedstawiona analiza przebiegu postępowania przed Sądem Apelacyjnym wskazuje, że nie można skutecznie postawić zarzutu przewlekłości postępowania, o której stanowi art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość. Nie stoi to jednak na przeszkodzie, by Sąd Apelacyjny na podstawie art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c. *in fine* stosownie do okoliczności, rozważył podjęcie dalszego postępowania w sprawie.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy, nie podzielając zarzutów skargi, orzekł o jej oddaleniu na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.